

Vývoj v období kojence a batolete

KOJENECKÉ OBDOBÍ (2. – 12. MĚSÍC)

Začíná kolem **7 týdne** po narození, končí v době, kdy si dítě začíná osvojovat řeč a vzpřímenou chůzi (tj. na konci **1. roku** života). Celý první rok života dítěte se vyznačuje velmi rychlým tempem tělesného i duševního vývoje.

Tělesný vývoj - charakterizováno zejména prudkým růstem (asi o 25 cm) a přibírání na hmotnosti (asi 200% porodní hmotnosti) → v 1 roce měří 75-80 cm a váží 10-12 kg. Osifikuje se kostra, kolem 6. měsíce se prořezávají řezáky. Z vnitřních orgánů jsou pro psychický vývoj nejdůležitější změny CNS (mozek se zvětšuje až na dvojnásobek).

Vývoj pohybů – v motorice dochází k mohutnému rozvoji – přechod od reflexivních pohybů k pohybům řízeným a záměrným. V druhé polovině roku se dítě učí samostatně posazovat, plazit se, lézt, pak se u opory i postaví, koncem 1. roku dítě začíná chodit. Zdokonalují se i manipulační schopnosti (k záměrnému uchopování dochází koncem 3. měsíce – dítě spojuje činnost zraku a rukou).

Rozvoj poznávacích procesů – u kojence jsou počátky poznávacích činností neoddelitelně spojeny s emocionálním prožíváním. Dítě projevuje libost a nelibost (při nedostatku podnětů). Rozvoj sluchového vnímání – dítě je schopno soustředit se na jednotlivé zvuky a odlišit je od ostatních. Rozvoj zrakového vnímání je pomalejší, asi ve 4. měsíci rozpozná dítě tvář matky, resp. osoby, která o něj pečuje. V poslední čtvrtině prvního roku se zakládá funkce myšlení – pouze jednoduché myšlenkové pochody, ke kterým nepotřebuje řeč (např. přitažení hračky hůlkou) → myšlení předřečové.

Činnosti dítěte – doba denního spánku se zkracuje, dítě je stále více aktivní, hraje si, dotýká se předmětů a hraček, tluče jimi apod. → činnost = experimentace. Častou činností vokalizace – broukání, výskání, žvatlání = fonetický základ budoucí řeči.

Vývoj citů – citové uspokojení, které dítěti přináší styk s lidmi, je nesmírně důležité pro celý jeho další vývoj. Novorozenci rozeznávají pouze libost či nelibost, kdežto u kojence již můžeme pozorovat spokojenost, radost, strach, vztek, zvědavost, nedůvěra. Znakem citů je velká labilita (nestálost).

Sociální vztahy – nemluvně je výrazně egocentrické. Vztah k dospělým osobám se utváří na základě uspokojování potřeb dítěte. Ve vztahu k cizím osobám se kolem poloviny roku objevuje ostych a strach, ke konci prvního roku je už poměr k cizím osobám přátelštější. Mezi dětmi se v tomto věku vztahy neutváří, na začátku tohoto období jsou si zcela lhostejné, v druhé polovině roku projevují zájem o druhé dítě jen jako o objekt.

Období nemluvně končí pokusy o samostatnou vzpřímenou chůzi a vyslovením prvních smysluplných slov. Další vývojová etapa bývá někdy označována jako útlý věk, nejčastěji jako období batolete.